

4. Гранкін П. Капличка Сикстів – унікальна сакральна пам'ятка XVI сторіччя / П. Гранкін, А. Отко // Галицька брама. – 2007. – № 3–4 (147–148). – С. 6–10.
5. Данилюк А. Поклонися народному здочому. Етнографічні нариси про народну архітектуру України / А. Данилюк. – Львів : Свічадо, 1995. – 62 с.
6. Этимологический словарь украинского языка : в 7 т. – К., 1985. – Т. 2. – 750 с.
7. Лопаткевич Т. Мала сакральна архітектура на Лемківщині / Т. Лопаткевич, М. Лопаткевич ; авториз. пер. з пол. – Нью-Йорк : Фундація дослідження Лемківщини, 1993. – 490 с. : іл.
8. Ничкало С. А. Мистецтвознавство : короткий тлумачний словник / С. А. Ничкало. – К. : Либідь, 1999. – 208 с.
9. Щербаківський Д. Буковинські і галицькі дерев'яні церкви, надгробні і придорожні хрести, фігури і каплиці / Д. Щербаківський // Українське мистецтво. – К. ; Прага : Український гром. вид. фонд, 1926. – 62 с. : іл.

В статтє раскрываються особенности формообразования галичских придорожных часовен как объектов материальной и духовной культуры украинского народа, освещается многогранность их формообразующего строения, производится анализ внутреннего пространства часовен с учетом его фактического материального ограничения. Отмечается, что благодаря применению разнообразных форм и материалов возникает разнообразие принципов их формообразования. На этом основании выводятся конкретные типологические группы и типы таких сооружений.

Ключевые слова: галичская придорожная часовня, формообразующее строение, принципы формообразования, внутреннее пространство и его ограничение, формы пространства, типологические группы, типы.

The article reveals features of the formative-creation of Galician roadside chapels as objects of material and spiritual culture of the Ukrainian people, highlights the diversity of their formative-creative arrangement, analyzes the inner space of chapels in view of its actual physical restrictions. It is noted that due to the use of various forms and materials occurs the diversity of principles of their formative-creation. On this basis, output specific typological groups and types of such constructions.

Key words: Galician roadside chapel, formative-creative arrangement, the principles of formative-creation, inner space and its restriction, forms of space, typological groups, types.

УДК 7.074:7.049:769.5
ББК 85.110.5

Наталія Лаврук

ТИПОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЛИСТІВОК КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ XX ст.

У статті подано типологію листівок кінця XIX – початку XX століття, виділено їх три основних види. На основі методу порівняльного аналізу запропоновано детальнішу типологію художніх поштових карток. Виокремлено та розділено за окремими образно-тематичними групами українські художні листівки досліджуваного періоду.

Ключові слова: листівка, зображення, композиція, сюжет.

Зацікавленість українською листівкою як мистецьким і соціокультурним феноменом почала відроджуватися недавно. Тривалий час її сприймали тільки як другорядний засіб комунікації, а не як вагомий синтез образотворчого, фотографічного мистецтва та видавничого процесу.

У радянських і сучасних виданнях, присвячених листівкам, спостерігаємо, що автори, формуючи свої книги-каталоги, переважно подають поруч художні та фотолистівки, об'єднуючи їх у великі теми. Тому є необхідність виокремити й узагальнити особливості кожного виду листівок.

Поділ ілюстративних листівок на художні (мальовані) і фотолистівки (документальні) з поясненням, що на художніх листівках відтворюються роботи художників, а на фотолистівках – натурні фотографії [3, с.10], запропонований всесвітньо відомим колекціонером М.Забоченем у книзі “Филокартия (Краткое пособие-справочник)”, виданій 1973 року, вважаємо узагальненим і таким, що потребує деталізації, оскільки листівка кінця XIX – початку XX століття була новим, цікавим і багатограним явищем.

Мета роботи – дослідити різновекторність зображень на листівках, прослідкувати тематику та сюжети композицій і на підставі методу порівняльного аналізу сформувати поштові картки в певні групи та види, згідно із спільними ознаками.

Поява поштової листівки пов'язана з відповідним рівнем розвитку видавничої справи та фотографії. Наприкінці ХІХ століття майже в кожному великому місті були свої фотоательє, а в найбільших містах – видавництва й видавці, що спеціалізувалися на випуску поштових листівок [2, с.6].

Художні листівки можуть містити репродукції творів живопису, графіки (репродуктивні листівки) чи бути віддруковані з оригіналу, створеного спеціально для цього видання, та ексклюзивно мальовані екземпляри.

Фотолистівки також не були однотипними. Це – і суто видові листівки, і серії листівок, наприклад, “Типи Малоросії”, де зафіксоване життя українців: хліборобів, рибалок, пастухів, торговців та ін.; світлини пам'яток культури (архітектура, скульптура, вироби декоративно-прикладного мистецтва тощо); фотопортрети видатних осіб. Саме такі листівки складають переважну більшість у колекціях філокартистів.

Композицію зображення на зворотному боці **фотолистівки** (лицевим вважався адресний бік) можна розділити на 3 основних варіанти:

- 1) одна фотографія на всій площині листа;
- 2) фотографія з одним чи кількома білими полями або в рамці;
- 3) фотографія (одна або дві) з виділеним полем для писання.

Вирізняючись точністю зображення, великою інформативністю, чисельністю сюжетів, видова листівка ставала своєрідним документом часу й займала особливе місце серед ілюстрованих видань. Створювалися цілі тематичні серії, що нараховували від кількох десятків до сотень листівок у кожній.

Комплексний показ, особливо якщо мова йде про великі міста, губернські центри, обов'язково вмщав панорамне зображення, як правило, з певної високої точки: кількаповерхового будинку, дзвіниці, фортечної чи водонапірної вежі, гори тощо [2, с.15].

У міських серіях переважно були розміщені зображення центральних вулиць і площ, фортечних, монастирських, палацових і садибних ансамблів, головного собору та інших храмів міста, державних закладів, пам'ятників, красивих будинків, театрів, готелів, ресторанів, магазинів, навчальних і благодійних закладів, заводських чи фабричних комплексів, обов'язково вокзалів, мостів, веж, павільйонів і навіть в'язниць.

Рис. 1. Фотолистівка: Одеса. Фасад міського театру. 1990-ті рр.

Високий професіоналізм і творче чуття майстрів-фотографів у виборі композиції кадру, відборі деталей роблять більшість листівок справжніми творами фотомистецтва. Особливе місце серед тисяч видових листівок займають кольорові – багатоколірні та тонові (сепія, зеленого чи синього підфарбування) [2, с.16].

Багато листівок мають напис на зображеннях чи на білому фоні, де вказані серія й порядковий номер сюжету на ній, назва міста, його приналежність до тієї чи іншої губернії, назву вулиці чи площі, пам'ятника, споруди. Іноді видовий сюжет або його фрагмент зображувався також і на лицевому боці [2, с.17]. Як особливий тип листівок можна виділити **монтажні листівки**. Цей тип існує на стику художніх і фотолистівок, оскільки в ньому поєднується творча робота фотографів і художників-декораторів, які працювали над створенням цього особливого виду листівок.

Порівнявши більше сотні монтажних листівок досліджуваного періоду, вважаємо за доцільне виділити 3 основних групи:

1. **“Вітання з ...”**. Це численна група листівок, де в композиції однієї листівки віньєтками, декоративними рамками, рокайльними завитками, флоресальними мотивами, зображенням державної символіки (гербом і прапором) поєднуються кілька фотографій, переважно з краєвидами міст, пам'ятниками архітектури та монументами. Ще однією характерною особливістю таких карток є напис з назвою того чи іншого міста або фрази на зразок “Привіт з ...”, “Привет из ...!”, “Поздоровлене з ...”, “Поклонь из ...”, “Pozdrowienie z...”, “Souvenir d'...”, “Gruss aus...” (привіт з...).

2. **Художній фотомонтаж**, що має вигляд певного картинного сюжету із зображенням людини чи групи людей, але, уважно вдивляючись, глядач розуміє, що це не репродукція художнього твору, а фотомонтаж з використанням відповідного антуражу. Іноді для глибшого розуміння такі художні фотографії супроводжували відповідним текстом, наприклад, рядками з “Кобзаря”.

3. **Портретні монтажі**. До цієї групи листівок можна віднести одноосібні, парні чи групові фотопортрети, оздоблені декоративними рамками, геометричними або рослинними орнаментами або намальованими елементами вишивки.

Композиційне розміщення монтажних листівок на форматі аналогічне до фотолистівок.

Рис. 2. Монтажна листівка: Привітання зі Станіслава. Відень (Художній заклад короля Швідерноха)

Опрацювавши філокартичну літературу, бачимо необхідність створення детальнішої типології саме **художніх листівок**. Вони є більш варіативними за розташуванням на листі, глибші за наповненням.

Отже, за композиційним рішенням на форматі художні листівки мають більше варіацій:

- ілюстрація займає все поле;
- наявність біля ілюстрації одного широкого поля з правого боку або знизу;
- наявність білої чи тонованої рамки по периметру зображення;
- наявність орнаментованого фрагмента чи рамки по краю малюнка;
- ілюстрація, розміщена в колі;
- ілюстрація, розміщена в прямокутнику (квадраті);
- ілюстрація доповнюється текстовим супроводом;
- ілюстрація з виділеним полем для написання тексту.

Художні листівки кінця XIX – першої третини XX століття поділяються на такі образно-тематичні групи:

Біблійні сюжети. До цієї групи можна віднести листівки, що стосуються релігійної тематики. Це – образки чи копії ікон, сюжети, взяті з біблійних легенд. Надзвичайно популярними були художні листівки з нагоди релігійних свят, особливо Різдва та Великодня (Пасхи). На таких листівках зустрічаємо зображення Ісуса, Марії, ангелів і відповідних “дійових” осіб.

Військова листівка. Це невелика, проте яскрава група листівок, виданих на теренах України, Польщі та Росії. У них, незважаючи на національну приналежність авторів, прославляється мужність воїнів, готовність захищати рідну землю, свої ідеї, змальовано воєнні будні, переможні битви, втрати друзів, горе матерів, сум коханих.

Державна атрибутика. До цієї групи належать листівки із зображенням національної символіки: гербів – українського, українських земель, відомих родів; географічних карт, прапорів, гімну, образів України, хороброго козака, відомих історичних постатей. Переважають акуратні, витончені графічні чорно-білі або багатокольорні зображення.

Етнографічного спрямування. Чи не найбільшу частину листівок можна віднести до цієї групи. Але оскільки така назва є дуже широкою й узагальненою, вважаємо за необхідне виділити кілька підгруп, а саме:

- **святування.** Переважно це малюнки із зображенням сім’ї, родини, громади чи то в передсвяткових клопотах, чи таких, що вже радісно зустріли свято й ніби хочуть поділитися радістю з одержувачем картки, тому часто на листівках зроблені відповідні короткі надписи-вітання.

Вертеп, колядники, Свята вечера, Різдвяна зірка, Йорданське свячення, святкові дзвони, великодні приготування, звичаї Вербної неділі, Великодне свячення кошиків з пасками та писанками, Поливаний понеділок, гадання на вінках, весільні обряди, народні танці та гуляння – усе це з великою майстерністю й деталізацією зображено на листівках початку XX століття.

Серед багатьох карток, присвячених цій темі, оригінальністю та делікатністю вирізняються вітальні листівки, розроблені художниками й графіками О.Кульчицькою та С.Гординським;

- **побутові сценки.** На таких листівках можна побачити традиційні для українців схеми поведіння: виховання дітей батьками, навчання дітей священиком, матір, що схилена над колыскою, родинна трапеза, сінокіс, оранка, риболовля, недільний відпочинок, молодіжні забави;

- **гумористичні листівки.** Життя українського народу є добре репрезентованим завдяки київському графіку-карикуристу В.Гулаку – автору понад 300 кольорових листівок на теми українського побутового гумору, у тому числі й на антиалкогольну тематику. Відомими є його гумористичні серії карток “Десять заповідей нежонатим” і “Десять заповідей молодим дівчатам” [4, с.483]. Листівки В.Гулака вирізняються витриманою манерою народного примітиву, завдяки чому його роботи виділяються серед загальної маси листівок;

- **орнаментальні і музичні мотиви:** зразки вишивки на рушниках, сорочках, мереживі, гердани, килими, писанки та писанкові фрагменти, мотиви геометричних і рослинних орнаментів знайшли своє відображення в листівках не тільки як елементи декору, а і як оригінальні композиції. Якщо ж під фольклорними мотивами розуміти також музичні мелодії, то ця група значно розшириться за рахунок великої кількості листівок, що мають у своїй композиції нотні стани, на яких написані ноти та слова українських народних пісень. Яскравими ілюстраціями є

серія “Українські народні вишивки”, роботи зі зразками українського орнаменту Т.Гриневича чи листівки з текстами пісень майстра акварельної мініатюри А.Ждахи;

Рис. 3. Художня листівка етнографічного спрямування: А.Ждаха. Чорнобривець. Вид-во “Час”. Київ, 1992 р.

- народні типажі.

Є чимала кількість листівок з колоритними зображеннями типажів людей з різних місцевостей, народного одягу, історичних замальовок. Зразком може бути серія робіт різних авторів “Із української старовини”, де, приміром на кожній картці С.Васильківського зображення в повний зріст різних постатей: задунайського запорожця, хорунжого, писаря військового, полковниці, посполитого, січового діда та ін.

Краєвиди. Ця група листівок є репродукціями творів іменитих і мало-відомих художників, які вміло зображали мальовничу природу різноманітних природних зон України, а також нерідко на її фоні будівлі або архітектурні комплекси.

Зустрічаємо й картки, у яких зображення поєднуються з текстами пісень, фразою “На спомин рідного краю” чи цитатами з відомих творів української літератури.

Серед згаданих листівок знаходимо чимало робіт таких авторів, як А.Куїнджі, А.Мартінов, Б.Романовський, А.Маневич, Т.Лукомський, П.Левченко, К.Крижицький, В.Кричевський.

Портрети.

Над листівками з портретними зображеннями робота велася серійно. Ідеться про те, що листівки з портретними зображеннями створювалися не окремо, а комплексно. Авторство серії могло належати одному художникові чи цілому видавництву (наприклад, серія “Українська старовина”).

Героями таких серій були українські письменники, гетьмани, відомі діячі культури. Найпоширенішими є погрудні портрети. Але композиційне вирішення й обрамлення широко варіюються.

Романтична листівка. Згадана група не є численною в українській художній листівці, проте доволі неповторною й самобутньою. Мовиться про відносини між молодими людьми в різних ситуаціях: на відпочинку, під час праці, при зустрічі чи розставанні. Образ молодої пари завжди є сповнений глибокого ліризму, прагнення бути разом, підтримувати одне одного. Героями такої листівки є:

а) дужий, працюючий хлопець чи мужній воїн і молода красуня зі стрічкою у волоссі: тендітна, замріяна юнка або весела й усміхнена дівчина;

б) молода, елегантно одягнена пара міщан.

Урбаністична листівка. До цієї групи листівок відносимо такі, у яких показані міські жителі в характерному середовищі. Манірні панночки, вишукані жінки, солідні чоловіки, чарівні діти... На листівках вони зображені переважно на відпочинку: прогулянки на природі, відвідини кав'ярень, у домашньому затишку.

Назви листівок відповідні: “Знемога”, “Розкіш”, “Милі спомини”, “Туга за батьком”, “Залишились тільки спогади” і т. д. Чимало таких карток знаходимо в Ярослава Петрака.

Ще одним художником, який працював у цьому напрямі, є В.Кадулін. Він – автор серій міської карикатури “Типи гімназистів і гімназисток”, “Типи студентів і курсисток”, а також “Гумористичні листівки”, “П’яна серія” [4, с.484].

Рис. 4. Художня листівка шевченківки:
І.Косинин. Вид-во Торгово-промислового союзу.
Львів, 1914 р.

символ українського слова, духу, державності, оскільки він зображений на фоні національної атрибутики та рядків гімну “Ще не вмерла Україна”.

Ілюстрації до літературних творів. Численними є ілюстрації до творів М.Гоголя “Тарас Бульба”, “Майська ніч”, “Ніч перед Різдом”, “Страшна помста”, “Старосвітські поміщики”, “Сорочинський ярмарок”, “Ніч напередодні Івана Купала”, “Вій”; до повісті І.Франка “Захар Беркут”; П.Куліша “Чорна рада”; поеми Т.Шевченка “Гайдамаки”, ілюстрацій до творів за рядками “Кобзаря”, які виконали художники В.Гулак, М.Дяченко, І.Іжакевич, А.Манастирський, В.Сечковська.

Ця група поштових карток містить синтез усіх вищезгаданих образно-тематичних груп. Її особливість полягає в тому, що листівки (за винятком деяких) створювались як ілюстрації до видань, але оскільки книги коштували дорого, з ілюстрацій було розтиражовано листівки, що коштували значно дешевше й були доступними чи не всім бажаним.

Усі ілюстровані листівки різняться за призначенням і мовою текстів.

За призначенням листівки бувають:

- вітальні – містять привітання з нагоди свят. Найчастіше це релігійні свята: різдвяний цикл і Великдень;
- рекламні – пропозиції та послуги фірм, ресторанів, різних виробників;
- благодійні – прибуток від продажу таких листівок направлявся на певні, раніше оголошені потреби;
- інформаційно-зображальні – складаються з ілюстрації та текстового супроводу.

Універсальні образи. Іноді митці передавали свої ідеї через образи. На деяких патріотичних картках зустрічаємо образ України як матері: чи то рішучої і спроможної захистити своїх дітей, чи страждаючої й розіпнутої; часто використовувався образ ангела як охоронця й натхненника.

Серед багатьох інших, у листівках Я.Пестрака знаходимо світлі, ліричні образи, наприклад, ніжної дівчини-весни.

Шевченкіана. Тарас Шевченко – центральна постать української культури й українства взагалі. Перші вітчизняні ілюстровані листівки з’явилися в останні роки XIX століття, і серед них ті, що присвячені Кобзареві України.

Шевченкіаною мистецтвознавці вважають усі матеріали, що пов’язані з життям, творчістю та особистістю Т.Г.Шевченка. У філокартії – це листівки-портрети, монтажні з портретними зображеннями, листівки з власними творами художника, ілюстрації до його літературних творів, композиції з текстами самих віршів, листівки з образами Кобзаря, героїв його літературних творів, фотографії місцевостей, з якими пов’язана біографія митця, види його могили в Каневі тощо [5, с.5]. Серед численних поштових карток з портретним зображенням Шевченка окрему композиційно-сміслову єдність становлять листівки, на яких поет трактований як

За мовою текстів досліджувані листівки переважно поділяються на:

- україномовні;
- російськомовні;
- польськомовні;
- французькомовні;
- німецькомовні.

Варто зазначити розміри листівок, бо кількість форматів не була великою й використовувалася для всіх видів поштових карток. Стандартний формат листівки 9x14 см був прийнятий на Всесвітньому конгресі в Парижі в 1878 р., перехід на формат 10,5x14,8 см був здійснений у 1925 р. [3, с.11]. Однак, хоча це одиничні приклади, варто зауважити, що до ХХ століття було видано поштові картки, які не відповідали стандарту [1, с.7].

Висновки. Вивчення соціально-історичних факторів і процесів появи ілюстрованих листівок дозволяє зробити висновок про те, що вони доволі яскраво й оригінально відображали віяння часу, визначали еволюцію суспільного буття в часовому аспекті, витребувалися соціальною, побутовою, літературною, побутовою мотивацією.

Є три основних види ілюстративних листівок: фотолистівки, монтажні та художні листівки.

Розглянуто композиційне вирішення формату листівки. Виокремлені самостійні образно-тематичні групи та підгрупи ілюстративного матеріалу, прослідковано призначення поштових карток і мови текстів.

На основі аналізу філокартичної літератури та власне поштових карток досліджуваного періоду розроблено детальнішу типологію ілюстрованих листівок, зокрема, художніх. За ними зручно вивчати звичаї та традиції українців, їхній одяг, характерне поведіння в конкретних ситуаціях, гумор, уміння передати світоглядне знання, зашифроване в орнаментиці різних предметів. Оскільки такі листівки були широко розповсюдженими, для кращого розуміння малюнка, зазвичай, додавався текстовий супровід.

Огляд і вивчення листівок доводять особливу численність видових карток серед фотолистівок, карток групи “Вітання з...” серед монтажних, а поміж художніх – найчисленнішими є етнографічна група та листівки шевченкіани.

У філокартії, що створювалась у різних регіонах України, виявляється близькість на рівні художньої мови. Спільним для них усіх є прагнення майстрів графіки, фотомонтажистів відкрити нові можливості художньо-образних вирішень через опанування засобів нових мистецьких течій, а унікальним – залучення національних традицій, запозичення етноелементів (орнаментики) при розробці композиції листівки, використання літературних джерел.

Призначення листівки багатфункціональне. Вона містить у собі в особливий спосіб організовану зображальну та текстову інформацію, слугує засобом спілкування, активним елементом суспільного життя, є виявом творчості й неординарного бачення художників, декораторів, фотографів, видавців.

Сьогодні в приватних і державних колекціях знаходиться велика кількість листівок, які потребують певного мистецтвознавчого аналізу. Це дає об’єктивну підставу для проведення подальших досліджень, спрямованих на детальніше вивчення українських поштових карток, зокрема оригінальних, тобто таких, зображення для яких спеціально розроблялося художниками.

1. Дроздовский А. А. Одесса на старых открытках : книга-альбом / А. А. Дроздовский. – Одесса : МЧП Эвен, 2006. – 416 с. : ил.
2. Забочень М. Русский город на почтовой открытке конца XIX – начала XX века / М. Забочень, М. Блинов. – М. : Русская книга, 1997. – 223 с. : ил.
3. Забочень М. Филокартия : краткое пособие-справочник / М. Забочень. – М. : Связь, 1973. – 104 с.
4. Забочень М. На спомин рідного краю: Україна у старій листівці : альбом-каталог / Забочень М., Поліщук О., Яцюк В. – К. : Криниця, 2000. – 507 с. : іл.
5. Яцюк В. “Не забудьте пом’янути...”: Шевченківська поштова листівка як пам’ятка історії та культури 1890–1940 рр. / В. Яцюк. – К. : Криниця, 2004. – 488 с. : іл.

В статті представлена типологія открыток кінця XIX – початку XX століття, виділено їх три основних види. На основі методу порівняльного аналізу запропоновано більш детальну типологію открыток. Вивчаючи цей період, їх розділено по окремих образно-тематическим групам.

Ключевые слова: открытка, изображение, композиция, сюжет.

In given article typology of postcards of the end of the XIX – the beginning of the XX century is represented. Three main kinds of postcards are singled out. On the basis of comparative method of analysis more detailed typology of artistic postcards is offered. Ukrainian artistic postcards of researched period are distinguished and divided into separate imaginative-subject groups.

Key words: postcard, portrayal, composition, plot.

УДК 745.03

ББК 85.120 (4 Укр)

Галина Лосик

НАРОДНЕ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО БОЙКІВСЬКОГО ПІДГІР'Я: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У статті зроблена спроба визначення мистецької своєрідності народної декоративної творчості бойківського Підгір'я кінця XIX–XX століття як маловивченої складової народного мистецтва України. Доведено актуальність комплексного різноаспектного дослідження декоративного мистецтва означеної території, що дозволить визначити закономірності зародження, трансформації і згасання етно-мистецьких традицій. Окреслено відповідні причинно-наслідкові зв'язки та взаємовпливи, що позначилися на типології й художніх особливостях творів.

Ключові слова: декоративне мистецтво, народна творчість, бойківське Підгір'я, етно-мистецькі традиції.

Вагомі наукові узагальнення, до яких тяжіє сучасне українське мистецтвознавство, можливе не лише на ґрунті вивчення окремих видів і жанрів творчості, а й на основі комплексного й системного дослідження декоративного мистецтва окремих регіонів, субрегіонів, етнічних територій і локальних осередків.

Якщо морфемні аспекти творчості, наприклад ткацтва, вишивки, деревообробництва, художнього металу тощо, уже до певної міри знайшли мистецтвознавче осмислення в численних наукових працях, то дослідження етнорегіональної специфіки всіх видів декоративного мистецтва тільки починають розгортатися. Ці дослідження, насамперед, були започатковані етнографами О.Кольбергом, В.Шухевичем, М.Сумцовим, згодом знайшли підтримку й продовження в працях істориків і теоретиків мистецтва С.Таранушенка, Р.Захарчук-Чугай, В.Малини, О.Никорак, Т.Бушиної, Б.Бойчука, О.Дяків та ін.

Мета статті полягає в постановці наукової проблеми мистецької своєрідності народної декоративної творчості території бойківського Підгір'я кінця XIX–XX століття як складової частини народного мистецтва України. Важливо простежити процеси трансформації, типологічні відміни та художні особливості народного декоративного мистецтва бойківського Підгір'я.

Дослідження народної творчості Підгір'я видається актуальним як з огляду того, що ця територія найменше вивчена в порівнянні із сусідніми субрегіонами, так і з потреби глибокого пізнання національної художньої спадщини, заповнення маловідомих сторінок історії українського народного мистецтва.

Об'єктом дослідження повинен стати значний корпус локальних творів ткацтва, вишивки, художнього деревообробництва, плетіння, кераміки, художнього металу, витинання з паперу, писанкарства та інших видів декоративного мистецтва, поширеного на досліджуваній території.

Виходячи з наявного фактичного матеріалу, дослідження в історичній частині вірогідно сягнуть епохи бронзи, тобто віку археологічних знахідок пам'яток мистецтва на території Підгір'я. Але найбільшу увагу слід спрямувати на декоративне мистецтво краю кінця XIX–XX століття, що є цілком виправданим і оптимальним для визначення видової різноманітності, типології, локалізації та мистецьких особливостей художніх творів Підгір'я.